

Nu træder nye krav til Dyrevelfærdsmærket i kraft

1. juli træder de nye krav til Dyrevelfærdsmærket i kraft. Nye leverandører af mælk kan se frem til en omlægningsperiode på tre måneder, og grænser for dødelighed kræver opmærksomhed fra 1. januar 2026.

"Formålet med Dyrevelfærdsmærket – i daglig tale kaldet hjerteordningen – er at skabe bedre dyrevelfærd for så mange dyr som muligt. Når mærkeordningen så bliver indhentet af gældende lovgivning som fx pladskravene, må kravene for at leve op til mærket selvsagt strammes op, hvis formålet stadig skal være troværdigt."

Sådan lyder det fra specialkonsulent Christina Nygaard fra Fødevarestyrelsen. Hun er projektleder på Dyrevelfærdsmærket, der blev etableret på gris i 2017 – tre år før kvæg kom med i 2020.

En stor ændring er, at der nu kommer ét sæt kriterier for kvæg frem for to forskellige sæt kriterier for henholdsvis kød og mælk, som der har været indtil nu.

"Det skabte forvirring hos både forbrugere og producenter, så nu har vi ændret kravene, så de er de samme for kød- og mælkeproduktion," forklarer Christina Nygaard.

Det betyder blandt andet, at samtlige kalve skal tildeles mælk ved sut eller yver i 12 uger for at opnå tre hjertes.

Øget fokus på dødelighed

Fra 1. juli bliver det et krav for at levere til hjerteordningen, uanset niveau, at man registrerer afgangssager og livslængde for køerne.

"Det sker for at øge producenternes bevidsthed om, hvad der skal stilles ind på for at øge køernes holdbarhed," forklarer Christina Nygaard.

For at levere til hjerteordningen, uanset niveau, skal man desuden fra 1. januar 2028 leve op til grænseværdier for dødelighed. Udelukkende landmænd med en gennemsnitlig kodødelighed under 8 pct. og en gennemsnitlig kalvedødelighed under 10 pct., set over en 24 måneders periode, kan herefter levere under ordningen.

Omlægningsperiode og udelukkelse

Som noget nyt kan leverandører af mælk, der ønsker at tiltræde ordningen efter 1. juli, se frem til en omlægningsperiode på tre måneder. Og udelukkes man fra ordningen efter 1. juli, vil der være en karenstid på seks måneder, før man kan tilmelde sig og optages igen.

"Når disse krav strammes, øges troværdigheden om mærket. Derfor har vi valgt at ændre kravene her," forklarer Christina Nygaard.

VIL DU VIDE MERE:
ANJA JUUL FREUDENDAL, AJFL@SEGES.DK

Kalve: Få gode råd i KvægLyt

På kalveområdet træder flere nye krav i kraft. I podcasten KvægLyt giver chefkonsulent Anja Juul Freudendal fra SEGES Innovation gode råd til, hvad du særligt skal være opmærksom på.

Lyt med her eller søg på KvægLyt på fx Spotify

Landbrug & Fødevarer Kvæg: Dyrevelfærdsmærket skal følge med tiden

"Verden omkring os er i konstant forandring. Og hvis vi gerne vil lave et bredt udvalg af danske kvalitetsfødevarer, må vi også være indstillede på, at kravene flytter sig til de produkter, som er 'noget ud over det sædvanlige'.

Derfor hilser jeg de nye krav i hjerteordningen velkommen. Det er utroligt vigtigt, at vi producerer det, forbrugerne gerne vil have. Så det er kun godt, at gode mennesker omkring os har fingeren på pulsen

og sikrer troværdighed omkring de forskellige ordninger, vi har mulighed for at producere til.

Jeg tror, at der vil komme endnu flere forskellige muligheder i fremtiden. Og det er både godt for os og for forbrugeren. Så har vi frihed til at vælge den produktionsform, der passer allerbedst til den enkelte landmand og den enkelte bedrift. Og forbrugeren har frihed til at vælge det, der passer bedst til den enkeltes holdning og pengepung.

Formand Christian Lund, Landbrug & Fødevarer Kvæg

Forhøjet kimtallet kræver reaktion straks

Hvis kimtallet i tankmælken stiger, kan det hurtigt koste i fradrag fra mejeriet. Særligt dårlige pakninger og varmtvandsforsyningen kan drille.

Uv-lys afslører belægninger i buffertank, der ikke kan ses med det blotte øje.
Foto: SEGES Mælke kvalitet

Mælk er et fantastisk sted for bakterier at formere sig. Temperaturen på 37 grader er helt optimal, og hvis først bakterierne er til stede, kan de under optimale forhold fordoble sig hvert 20. minut. Det fortæller mælke kvalitetsrådgiver Marcel Popma fra SEGES Mælke kvalitet, der ofte er blevet tilkaldt for sent, når en bedrift har forhøjet kimtallet.

"Det kan vokse lynhurtigt, og derfor er det vigtigt at gøre noget, så snart den kommer over de 60.000. Ellers koster det hurtigt i form af fradrag," fortæller Marcel Popma.

Uv-lys og kamera

Når SEGES Mælke kvalitet kommer på banen, har landmanden, og måske også montøren, ofte gennemgået systemet. Udfordringen er, ifølge Marcel Popma, at selv fejl i systemet, der kan give virkeligt høje kimtallet, ofte kræver specialudstyr at identificere.

"Landmanden siger ofte, at vandet er varmt nok, fordi han ikke kan holde fingrene i det. Men det vil man have problemer med allerede ved 45 grader, og vi skal op på 85 grader, for at temperaturen er tilstrækkelig høj til vask," forklarer han.

Derfor bruger mælke kvalitetsrådgiverne dataloggere, der kan måle vandtemperaturen under hele vasken og har kameraer, de kan sende gennem hele systemet til at påvise belægninger.

En lignende udfordring, som landmand og montør kan stå med, er i mælkeledning eller køletank, der kan se fine ud med det blotte øje, men hvor mælke kvalitetsrådgiverne med uv-lys kan påvise organiske belægninger, der kan være ophav til det forhøjede kimtallet.

Netop dårlige gummidele og mangelfuld varmtvandsforsyning oplever mælke

ke kvalitetsrådgiverne ofte som årsag til forhøjet kimtallet. Men også dårlig hygiejne i sengebåse, uhensigtsmæssige malke rutiner eller udføringer med vaskemaskinen til kludene kan spille ind.

Tre gode råd

Med mange år på bagen som mælke kvalitetsrådgiver har Marcel Popma disse tre råd til mælkeproducenten:

1. Følg altid udstyrsleverandørens anbefalinger for udskiftning af gummidele.
2. Tilkald mælke kvalitetsrådgiverne, hvis udfordringen stadig eksisterer efter ét besøg af montøren. Det bliver billigst i længden.
3. For at komme i mål bør alle anbefalinger fra malkemaskinefirmaet og mælke kvalitetsrådgiveren følges, og nødvendige dele repareres eller udskiftes.

VIL DU VIDE MERE:

MARCEL POPMA, MARP@SEGES.DK

Vi troede, vasken kørte fint

Mælkeproducent Henning Ravn fra Nørre Nebel oplevede uforklarlige udsving i kimtallet. Løsningen lå ikke lige for, men et godt samarbejde fik bedriften på ret køl igen.

Kimtallet hoppede som en gummibold på en legeplads. Når det var højt, kostede det på afregningen. Kimtallet kunne godt runde de 100.000, og med 610 årskøer i stalden mærkes det på bundlinjen.

Men udfordringen var atypisk, for den var ikke til stede hele tiden, fortæller mælkeproducent Henning Ravn.

"Det fradrag, vi fik på mælken på grund af højt kimtallet, blev hurtigt dyrt i forhold til, hvad det koster at få noget hjælp," fortæller mælkeproducent Henning Ravn.

"Vi havde i en længere periode haft svingende kimtallet. Når vi troede, vi havde styr på det, steg den igen. Det kunne være oppe på 100.000, og så nede på 20 igen," fortæller Henning Ravn.

Lavede selv grundig kontrol

Henning Ravns egen kontrol viste, at vasken af malkeudstyret kørte, som det skulle. Han kontrollerede blandt andet vandmængder, temperaturer, vaskesystem og forbruget af kemi.

Højt kimtal i råmælk forhindrer kalvens optagelse af antistoffer

Bakterier og skidt er det rene gift for råmælks gode effekt. Særligt udmalkning i malke­robot kan give udfordringer.

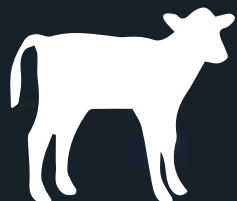
Kim­talet betyder ikke kun noget i forhold til afregning fra mejeriet. Antallet af kim i råmælk er også afgørende for, hvilken effekt den nyfødte kalv har af den råmælk, den får tildelt.

Det fortæller fagdyrlæge Line Fruergaard-Roed fra VikingDanmark, der er aktiv i samarbejdet 'Tag smitten ved hornene'.

"Hvis der er kim i den råmælk, vi giver den nyfødte kalv, kan kimene binde antistofferne, og samtidig nedsætte tarmens gennemtrængelighed for antistofferne. Så vi kan stå med råmælk af høj kvalitet og risikere, at kalven ikke optager nok fra tarmen til blodet," forklarer hun.

Robotter er ikke lavet til framalkning

Line Fruergaard-Roed oplever særligt udfordringen på bedrifter med malke­robot. Da malke­robot­ens kerneopgave langtfra er at framalke råmælk, er systemet ind imellem ikke optimeret til dette.

"Jeg ser både systemer, hvor slangen til framalkning ikke er med i den daglige vask, og robotter,

hvor framalkningsspandene ikke er blevet vasket siden sidste framalkning. Det betyder, at spandene kan være blevet støvede, og måske har belægninger fra den fede råmælk fra sidste malkning siddet og været grobund for bakterier," fortæller dyrlægen.

Gennemgå din robot og få god råmælk

Line Fruergaard-Roed anbefaler derfor, at man gennemtænker løsninger i forhold til alle de procedurer, der ikke er med i malke­robot­ens daglige vask.

"Tit er løsningen simpel. Det kan være, man har en lang flaskerenser hængende, eller at man skal have framalkningsspandene med i en daglig vaskerutine. Som udgangspunkt skal robotten være top-klargjort til, at råmælken kommer igennem systemet. Alt bør være rent," lyder det fra Line Fruergaard-Roed.

Det kan også være en god ide at tage en snak med servicemontøren om, hvorvidt malke­robot­ten er optimalt indrettet til at lave framalkning af råmælk.

"Nogle gange udvikles der nye systemer, der er med til at gøre proceduren mere

robust og nemmere," fortæller Line Fruergaard-Roed.

Ved konventionel malkning gælder det, at udstyr til framalkning af råmælk altid skal være rent, at der kommer låg på framalkningsspande straks, og at mælken hurtigt nedkøles, hvis den ikke skal bruges straks.

På exitslangen fra en malke­robot til alt framalket mælk ses blandt andet størknet mælkefedt. En 'kimbombe', der forurener alt mælk, som kommer ud af slangen. Foto: Line Fruergaard-Roed

"Det var lidt svært at følge vandtemperaturen kontinuerligt, men vi målte så godt, vi kunne, og vi troede faktisk, at vasken kørte fint," fortæller han.

Bedriften havde også en servicemontør ude og tjekke diverse pumper.

"Vi syntes bare ikke, at vi kom videre. Derfor greb vi fat i næste håndtag," fortæller Henning Ravn.

Detektivarbejdet begyndte

Det næste greb var at få mælke­kvalitetsrådgiver Marcel Popma fra SEGES Innovations mælke­kvalitetsrådgivning til at gennemgå vaskeproceduren for den mere end 20 år gamle malkekarrusel.

Marcel Popma sendte et kamera rundt i ledningen på malkekarrusellen, og med det kunne han konstatere, at udfordringen sad i slutningen af vaskelinjen.

"Der sad nogle belægninger, men vi kunne ikke rigtig finde ud af, hvor de kom fra," fortæller Henning Ravn.

Derfor blev næste træk at sætte dataloggere på vasken, så vandtemperaturen kunne måles hele proceduren igennem. Det førte til sidst frem til en ustabil ventil, der nogle gange åbnede, som den skulle, andre gange ikke. Deraf det svingende kimtal.

Ventilen blev skiftet, og med tilbageholdt åndedrag kunne Henning Ravn nu se et stabilt lavt kimtal, hvilket fik stoltheden som mælke­producent til at vende tilbage.

"Der er en større tilfredsstillelse i at sende noget ud af bedriften, der er i orden," fortæller han.

Og så giver det ro i maven, at årsagen til det svingende kimtal nu er identificeret og problemet løst. Tiden med uvidenhed var ikke rar, fortæller Henning Ravn.

"Man gik hele tiden og var lidt nervøs. Men jeg synes, vi havde et rigtig godt samarbejde med Marcel og servicemontøren. Vi rykkede alle sammen på det, og derfor skete der noget," fortæller Henning Ravn.

Flere Tips og tricks til DMS

Måske har du allerede en liste med tips og tricks til DMS hængende på opslagstavlen. Her får du endnu 10 nyttige genveje og tips til programmet.

DMS er en guldgrube af muligheder. Udfordringen er primært at holde styr på, hvad programmet kan – og hvor du finder mulighederne. Hæng artiklen op på opslagstavlen, så har du altid huskelisten lige ved hånden.

1) Forventede kælvninger – sådan får du overblikket

Se grafisk og interaktiv oversigt over forventede kælvninger – Analysen "Besætningsflow" tilgås via genvej fra forventede kælvninger eller via analyseudskrifter. På fane tre finder du forventede kælvninger.

2) Reproduktion – sådan får du overblikket

Se grafisk og interaktiv oversigt over reproduktionen – Analysen "Reproduktionsstatus, køer" tilgås via genvej fra Reprofokus, køer eller via analyseudskrifter.

3) Se flere informationer på den enkelte ko i Power BI

Højreklik på ko-nummeret i tabellen i Power BI og kopier værdien. Minimer herefter Power BI analysen og indsæt værdien i søgefeltet på ko-kortet.

4) Skift køn på en solgt kalv

Du kan nemt rette køn under registrering Kælvning. Søg en registrering frem og ret kønnet på den relevante kælvning.

5) Registrer et dyr, der er forsvundet

Benyt muligheden "Bortkomne dyr", der findes helt ude til højre i Dagligt overblik. Tjek altid en ekstra gang, at dyret ikke findes på bedriften, da du ikke selv kan fortryde registreringer.

Se video med guide til DMS

6) Tilføj selv en ny besætning til driftsenheden

Gå ind på "Bedriftsoverblik" – her vælger du "Driftsenheder" og kan selv tilføje eller slette besætninger. Husk at ændre fra-datoen til dato for overtagelse.

7) Opdel køerne i de samme hold i DMS som i stalden

Under "Daglig styring" finder du "Hold og grupper". Her kan du opretholde og flytte dyrene ind i dem, så oplysningen kan findes flere steder i DMS. Vær opmærksom på, at du laver et besætningskifte, hvis du flytter et dyr til hold oprettet på en anden besætning.

8) Del data med din aftager af slagtekalve

Gå ind på "Bedriftsoverblik" og vælg "Del data med slagtekalveproducent". Det forbedrer samarbejdet, og du deler kun relevante data såsom forventede kælvninger og sygdomshistorik.

9) Skift kodeord

På www.agroid.dk kan du til enhver tid skifte dit kodeord. Under "Min virksomhed" kan du tildele og nedlægge kodeord til nye og afgående medarbejdere.

10) Følg med i nyheder fra DMS

Tilmeld dig nyhedsbrev fra DMS, du finder tilmeldingslink i DMS lige over "Nyheder og driftsinformation". På LandbrugsInfo.dk finder du desuden alle tidligere nyhedsbreve ved at bruge søgeordene "Nyt i DMS".

Bluetongue: Tag dyrene ind før skumring

Sygdommen bluetongue spredes med små bidende insekter, mitter. Og da mitter er særligt aktive omkring skumring, påpeger Dansk Veterinær Konsortium (DK-Vet), at dyr, der tages på stald inden skumring, får væsentligt færre midter end dyr, der overnatter på fold.

De påpeger desuden, at antallet af bid per vært er lavere, jo mere effektivt staldene er afskærmet. På deres hjemmeside anbefaler de at beskytte dyr på stald med insekticid-impregnerede net for åbninger og ved at sprøjte overflader med fx permetrin eller lignende. EFSA, der er EU's agentur for fødevarer, vurderer, at disse tiltag er mere effektivt end pour-on midler alene.

Vær opmærksom på produktionsbestemte restriktioner mod brug af insekticider, benyt altid godkendte produkter og følg brugsanvisningen.

Hold boltpistolens vedlige

Slappe fjedre samt rust og snavs i boltpistolerne. Det var den største udfordring, da Fødevarestyrelsen i slutningen af 2023 kontrollerede, om kvæg- og grisebedrifterne havde det rigtige udstyr til korrekt aflivning af dyr. I samme ombæring blev også korrekt opbevaring af døde dyr kontrolleret.

I alt blev 100 kvægbedrifter kontrolleret. De fordelte sig på 52 malkekvægsbedrifter, 45 slagtekalvebedrifter og 3 kødkvægsbedrifter. Det gav sammenlagt 9 sanktioner.

Det primære fund ved kontrollerne var, at boltpistolerne ikke var ordentligt rensede og smurt, så boltene ikke kunne trækkes tilbage efter aktivering – eller kunne falde ud af kammeret. I forhold til opbevaring af døde dyr var det primært overdækning og beskyttelse nedefra, der svigtede.

Støtteordning for gård- og nødslagtning

Fremover bliver det muligt at søge om støtte til at dække den gebyrstigning, der tidligere på året blev indført på dyrlægekontrol af dyr ved gård- og nødslagtninger. Ordningen bliver etableret, så den gælder hele 2024.

L&F har siden stigningen i gebyrer fra 1. februar 2024 presset på for, at finde en løsning, indtil der er udviklet en økonomisk bæredygtig model, som kan fungere på den lange bane. L&F arbejder for, at det i fremtiden bliver muligt for embedsdyrlægen at syne dyrene via videobaseret kontrol. Næste skridt bliver, at Fødevarestyrelsen får klarhed over, hvordan de konkret vil udmønte støtteordningen og sikre, at den kommer til at gælde for hele 2024.